

यशमे पुरुणि । वृषा यजन् वृषणं भूरिरेताः । मूर्द्धन् यज्ञस्य समनक्तु देवान्” इति । नवमप्रयाजदेवः त्वष्टृशब्देनोच्यते । सोऽयमिन्द्रार्थं शुभं बलं दधत् सम्पायतु । कीदृशः त्वष्टा, अपाकः बालो न भवतीत्यर्थः । यशमे यशसोऽर्थं, पुरुणि बह्वनि कार्याणि, अचिद्युः अवैषीत् सम्पादितवानित्यर्थः । स्वयं वृषा सेचनसमर्थः भूरिरेताः बह्वपत्या-वीजयुक्ताः वृषणं सेचनसमर्थं यजन् पूजयतु । यज्ञस्य मूर्द्धन्नाहवनीये देवान् समनक्तु सम्यक् हविः प्रापयतु ॥

दशमीमाह । “वनस्पतिरवसृष्टो न पाशैः । आत्मन्यासमञ्जश्चमिता न देवः । इन्द्रस्य हव्यैर्जठरं पृणानः । स्वदाति हव्यं मधुना घृतेन” इति । दशमप्रयाजदेवो वनस्पतिः । स च मधुना मधुरेण घृतेन हव्यं स्वदाति स्वादूकरोति । तत्र दृष्टान्तः, पाशैरवसृष्टो न, यथा कारागृहे बद्धः पुरुषः पाशैः मुक्तः सन् स्वगृहे गत्वा विस्वम्भेण व्यापारं करोति तद्वत् । किं कुर्वन् आत्मन्यासमञ्जन् आत्मन्येव सम्यगगच्छन् स्वतन्त्रः सन्नित्यर्थः । स्वातन्त्र्ये दृष्टान्तः, शमिता न देवः, यथा पशोर्विशसनकर्त्ता विशसने स्वतन्त्रः, तद्वत् । पुनः किं कुर्वन्, हव्यैरिन्द्रस्य जठरमुदरं पृणानः पूरयन् ॥

एकादशीमाह । “स्तोकानामिन्द्रं प्रतिशूर इन्द्रः । वृषायमाणो वृषभसुराषाट् । घृतप्रुषा मधुना हव्यमुन्दन् । मूर्द्धन् यज्ञस्य जुषाताः स्वाहा” [४] इति । इन्द्रशब्दः सर्वप्रयाजसाधारणवाची । सोऽयमिन्द्रः यज्ञस्य मूर्द्धन् आहवनीये स्वाहा